VII. évfolyam. [illegible] 1914. március 1. 27. szám.

Kemenesvidék

KÖZGAZDASÁGI FÜGGETLEN HETILAP.

(„KISCZELL és VIDÉKE“) Megjelenik minden vasárnap. („KISCZELL és VIDÉKE“)

[illegible] 3 kor. | Negyedévre . . 2 kor.
4 „ | Egyes szám ára — . 20 .
[illegible] 3 kor., félévre 2 kor.
[illegible] következő [illegible]

Felelős szerkesztő:
Buss Gyula

Családiasok. Domáldi-utca, Gombás-ház — [illegible] felvesz a kiadóhivatal és Sz. Kulcsmann Istvánnál.

Társadalmi enerváltságunk.

Szegény magyar társadalom! Milyen erőtlenül, ingatagon, elhagyatva állsz is a nagy, az európai társadalmak kört! Azt mondják a tudósok: meg gyermekkorodat éled, a kezdetleges fejlődés stádiumában, vagy azért olyan csenevész a tested, csenevész és vértelen! . . . Azt mondják a tudósok: még hiányzik a befogadóképességed a korszellem megértéséhez, a világot sújtó eszmék felölelésére, a modern, a szociális, a minden vaskalapos mágot legyűrő — áramlatok fölszívásához; azt mondják: még vésna vagy és erőtlen, gyermek és naiv, a ki csak évek multán jutna erőhöz és energiához! . .

Szegény magyar társadalom! Még ha így állna a dolog, az vigasz volna rád! De, sajnos, másként áll . . . A ki a magyar társadalom összetételét tiszta üvegen vizsgálja, az inkább rokkantnak, egy kimerült, elsülött, sorvadó, gerinctelen, a kéjben és dőzsölésben elpuhult aggastyánnak fogja találni a mi magyar társadalmunkat, mint serdülő és fejlődő gyermeknek.

Bizonyos melancholiával párosult rémületlenség fogja el a vizsgálót, ha végig tekint a magyar társadalom osztályain, [illegible] s látja azt a beteges kórt, a mely [illegible] a társadalmi rétegeket egymásután [illegible] alá temeti, szkepsist, csüggedtséget [illegible] kérdőjeleket hagyva a jövőre.

Nézzünk csak végig a magyar társadalom osztályain!

Van egy felsőbb osztályunk, a melynek a Nemzeti Casinó a hazája, romlott az inteligenciája és csak egyet lehet róla határozottan megállapitani: a semmittevést. A mi nagyuraink, excellenciás bálványaink egy mozdulatot sem tesznek a hazáért, a haza kulturális felleditéséért, sőt ellenkezőleg, mindenféle modon desavuálják a fölmerülő reformtörekvéseket és ha nagyhangu szólamokkal ideig-óráig komédiáznak is, tényleg nem csinálnak egyebet, mint hiszlalják a reakciót, vastagitják a sötétséget és vigan élnek a haza buja, fekete, termékeny ezerholdjaiból

Igen, a mi nagyuraink ellenségei minden haladásnak, s a helyett, hogy kulturális teren rekompenzálnak a nemzetet [illegible] kulturából is vigjátékot csinálnak.

Azután van [illegible] a mely a dasen [illegible] tial kokettál és a formák perverzitásában, a cimek és [illegible] gok beteges gyönyörűségében kéjeleg. — A magyar középosztálynak istene és megrontója: a pénz. A pénzzel tolakodik fel abba a légkörbe, a hova minden életvágya vonzza, de a hol tulajdonképen lenézik és megvetik, mert nem tudják elfeledni, hogy parvenü és történő; és a pénzért ereszkedik le abba az erkölcsi züllöttségbe, a melynek megfertőzött levegője kiirtja belőle a kozért való lelkesedés és harc sudatát; romlottan önzővé formálja.

A magyar középosztály egy gyönge és érzéketlen figura, a mely mégyen erejét és brutális praepotenciáját, eladia hitét, meggyőződését, confessiójét, nem törődve, hogy ezzel a köz morális alkotását ásva alá. Azután van egy lenézett és kigunyolt tömegünk, egy megbénitott és éhes munkásosztályunk, a mely a munkanélkülinség hinárában, a hitvány pauperismus, a szerencsétlen megénység pestvanyában vergődik. Van egy munkásosztályunk, a melyre a nyomor sütí rá a bélyegét . . . A melyre az inség nehezedik rá. Tessék végignézni: hány sáppadt proletárgyerek arcán van rávirva, hogy dideregnek, fázik, hogy nincs ennivalója.

Tessék végig nézni: hány lázas, csatos ruhában járó proletárgyerek öltözik diszkrét selyemruhákba, kendőzi, finomitja testét és dobja magát oda a prostitució [illegible]

Vagy tessék végignézni: hány erőskaru, dolgozni vágyó férfi tengődik munka nélkül és heverteti ismait ebben az istenáldott, dus, tejjel-mézzel folyó Kanaánban.

Lám, ez a mi munkásosztályunk! Ezek az inferioris elemek, vagy ha jobban tetszik: „a kiabáló és brutális rosszaságuak“!

Lám, ez a mai társadalmi összetételünk, ez a mi szociális berendezkedésünk!

Lám, ez a mi magyar társadalmunknak lepleletlen és hü fotografiája!

Hát lehet eredményeket, melyreható és szociális effektusokat várni egy ilyen

A cigány.

Irta: Szekula Imre.

Folytatás és vége.

— Tudja az Isten, — unom én már az egészet is, mondotta otthon az asszonyának.

Bánhogy sem lelte a kedvét. Egyik helyen [illegible] ételt, a másikon pedig nem tudnak a társaság. Valami kiányzott. Talán a régi cimborái, a bráczások és másodhegedüsök, — a kiktől már évek óta elszakadt, pedig most kiválóan alkalmasak a megesodáltatás és a sápadozó fagyság felbuborgyékoló langyos áradatát.

Egy nap patyolatfehér inget vett fel, a milyet Indiai herczegek viselnek; — gyönyörü szabásu frakkot, a mely ugy tapadt a testéhez, mintha rákovácsolták volna, — valamennyi érdemrendjét kitüzte, a felcsatolta összes gyémántjait. Szinte szikrát szórt a lámpafénynél és világitott mint a keleti dajkamesék primásza.

— Hová mégy? — kérdé tőle a fenséges herczegnő.

— A Salétrom-kávéházba.

— Nem kisérhetnélek el?

— Nem asszonynak való hely, mondá a cigány.

A herczegnő elnáspadt.

— Kik lesznek tehát ott?

— Cigányok. S nincs is más kiséretük, mint a hegedüjök, mert a cigány [illegible] ur [illegible] nélkül [illegible] nem [illegible] jár [illegible] [illegible] vagy [illegible] magyarral. Itt dől el azután, ki az igazi cigányfejedelem, ki pedig a felfuvalkodott kontár.

— Te már gyüstöl ott?

— Nem. Tiz év előtt azért futottam ki az országból, mert Parányi Jakab főérmkeresked[illegible] [illegible]

— S most?

— Uj párbajra hivom ki. Művésztem az óta megnepülí, kifatalodott. Ma nincs cigány, a ki szebben hegedülne nálam. Ma gyönyi fogok

Megcsókolta a fenséges herczegnő kezét és megcsókolták a fenséges herczegnő [illegible] [illegible] [illegible]

korhadt szervezetű, laza struktúrájú, a bomlás tüneteit mutató társadalomtól?

Ne áltassuk, magunkat: a mi magyar társadalmunk enervált és elsatnyult, mert kimerült a kasztok villongásában, mert összeroppant az osztályharcok ideges tu[rbu]lenciájában, mert demoralizálódott a pénz istenimádásában és mert szétforgácsolódott abban a szörnyaron egyenetlenségben, a mely ma[gá]nak a kasztoknak egymástól el[vá]lasztja.

Ne áltassuk magunkat: a magyar társadalom nem fejlődő, serdülő gyermek, hanem egy kimerült, gerinctelen, a dő[lés]ben elpuhult aggastyán!

A házasságkötés. csökkenésének okai.

A kérdés, a melyet egy angol újság vetett fel az, hogy nők és férfiak egyaránt, miért idegenkednek a házasságtól és miért tolják ki a legjobb esetben is hosszu időre?

A feleletet adók közül sajátosképen majdnem mindegyik azt mondja, hogy a *nők fényüzése okozza a férfiaknak házasságtiszonyát*. Hogy ez éppen Angolországban, az egyszerüsítés és puritánság országában mondják, az különös. Hi[ba]. Angliában kapnak a nők és férfiak egyaránt olyan nevelést, a mely nem predesztinálja őket arra, hogy nagy háztartást vezessenek, hogy külső csillogással akarják megtévesztení a családi körön tul eső ismerősöket, barátokat és ide[gen]eket.

Es Magyarország specifikuma, a házasélet csak minálunk rendeztetik úgy be. Angolországban még manapság is úgy tudjuk, keveset változtak a viszonyok a házasélet körül, mint a miket a jó öreg Dickens elbeszéléseiből és regényeiből ismerünk. A mi fényüzés az angoloknál kifejlődött, az mind egy bizonyos megcsontosodott etikettbe foglalható össze. Az angolok kimért egyéniségének megfelelően egyszerüen étkeznek, de az étrend betartását, az evőeszközök mikent való használatát olyan szigorun veszik, mint a földadótörvényt.

Tehát már ott is így meglazultak az erkölcsök? Hát ott sincsenek háztartási iskolák, nincsenek mértékletességre és takarékosságra intő szülők és rokonok?

Könnyedén odavetve, persze bátran el lehet mondani, hogy a nőknek a fényüzésre való hajlama riasztja vissza a férfiakat a házasságtól. De sokkal mélyebb okai csak a társadalom egy bizonyos rétegében ülik a fényüzést annyira, hogy itt oka lehet a férfiaknak arra, hogy feljenek a nősüléstől. Itt azó lehet arról, hogy a férfiak féljenek a boldogságtól, melyet a házasélet nyujthat s hogy vigyázzanak a jövőjükre, a melyet a passziót és fényüzést szerető asszony egyhetében tönkre tehet.

Másként állanak a dolgok annál a társadalmi rétegeknél, a mely nem az öröklött vagyon fölötti hatalmat gyakorolja, hanem a melynek kezemunkájával kell megszerezni a mindennapra valót. Ezeknél a társadalmi rétegeknél más szempont uralkodik ez a kérdés.

Lényeges szempont ezeknél a társadalmi [rét]egeknél az anyagi kérdés. Mert a költők énekelhetnek bármenyit arról, hogy az egymást szerető párok a legszegényebb hajlékban is boldogok s hogy a szerelemben magában van meg az az erő, mely két szivet összekötve, azokat minden díszlet, minden külső keret nélkül boldoggá teszi, — a reális élet emberei azonban tudják, hogy a szeretet is csak ott álmadó s csak abban a talajban virágzik, a melynek ágya [és] takarója. A szeretetben kivül kell [lé]tezni. A szeretetben kivül kell [lé]tezni. A szeretetben kivül kell [lé]tezni

Most még alusznak eltiprott álmot,
hordva gróf, nagyuri jármot,
de az éji szél sóhaja
egy távoli orkán zaja!

— **Március 15.** A celldömölki községi polgári fiuiskola március 15-én délelőtt fél 11 órai kezdettel a polgári fiuiskola helyiségében hazafias ünnepélyt rendez, melyre a m. t. szülőket és érdeklődőket ez uton hivja meg a tantestület. Az ünnepély műsora: 1. Jelige. Énekli a polg. fiuiskolai énekkar. 2. Himnusz. Énekli a polg. fiuiskolai énekkar. 3. 1848. márc. 15. Felolvasás. Bálint Endre, polg. iskolai tanuló. 4 Március 15. Irta Incsédi László, szavalja Mádor József, i. t. 5. Honfiak! Énekli a polgári fiuiskolai énekkar. 6. Előre! Irta Tóth Kálman, szavalja Mhesulényi József, p. i. t. 7. Talpra magyar! Szavalja Finkelstein Lajos, p. i. t. 8. Talpra magyar! Énekli a p. f. i. énekkar. 9. Rákóczi fárogatója. Irta Pósa Lajos, szavalja Sokoray Miklós p. i. t. 19. A magyar dal (melodráma harmónium és énekkiserettel). Szavalja Kemenesi Tibor p. i. t. Énekli a p. f. i. enekkar 11. Szózat Énekli a p. f. i. énnekkar. — A kath. Legényegylet régebbi szokásához hiven az idén március 15-ikét ünnepel. 15 ikén délután 4 óraikor testületileg sázió alatt kivonul Virághalmy Ferenc sirjához, azt megkoszorúzza és ünneppel emlékezik meg a nagy multról. Ünnepély után az évi szokásos közgyülést tartja meg.

— **Szabadságon.** Náray-Szabó Jenő szombathelyi kir. törvenyszéki elnök négyheti szabadságra ment. Az elnök Müller Ede nagyvállalkozóval kelt utra és szabadságidejét Algirban (Afrika) fogja tölteni.

— **Nyugdijba.** Szijártó Mihály, szombathelyi kir. pénzügyigazgatósági számvevőségi főnök hó selsejével nyugdijba ment.

— **A celli kánházasság körából.** E hó 3-án ítélkezett a celldömölki törvényszéki bíróság abban a botrányos ügyben, mely a celli közkórház előtt játszódott le. *Mérnök* kórházgondnok rendreutasította az épület előtt tanyázó két udvarlót, kik trágár dalok éneklésével és fütty ögetéssel adtak kifejezést a kórházban elhelyezett Katics A két lámpához címzett intéset bájos bajadérjának hó szivük visszhangjait. A gondnok erélyes kifakadására azzal válaszolt a két suhanc, hogy ve szedelmes magatartással megfenyegették a gondnokot és utcahossat végig fenyegetőzve kiséretek. A gondnok feljelentette a két tüzesverü közveszélyes suhancot a főbirói hivatalban. Az itélet a vizsgálat során: fejenként 50 50 K pénzbirság vagy 3—3 napi elzárás. A bájos tündérről majd külön intézkedés fog történni.

— **Áthelyezés.** *Vértes* Antal vesprémi kir. pénzügyigazgatósági számtanácsnok, számvevőségi főnök helyettest a pénzügyminister Szombathelyre helyezte át.

— **A sorozások.** A sorozásokat bizonytalan időre elhalasztották ugyan, de azért mégis jó lesz állitáskötelesnek megszivlelni azt a rendeletet, amelyet most adott ki a honvédelmi minister.

A multban ugyanis legtöbbször ugy történt, hogy ha egy-egy állitáskötelés ujonc a főrozáson nem jelent meg és a főrozás után jelentkezett a sorozási tisztviselőnél, a tisztviselő minden további eljárás mellőzésével egyszerüen intézkedett az illető utóállitása felöl.

Arra, hogy kérdőre vontak az állitáskötelest a főrozás elmulasztásáért, igen ritkán került sor és akkor is elég volt egy szimpla mentség arról, hogy a mulasztás fölött napirendre térjenek. — Nagyon sok állitáskötelés egyenesen annak köszönhette a katonaköteleztség alól való szabadulását, hogy a szigorubb főrozásokról elmaradt és a már patriarkálisabb és valamivel felületesebb utóállitáson, mint alkalmatlan át-

A honvédelmi minister most kötelezettségévé tette a kiraly hu szigorubban utasitja a sorozó járási tisztviselőket, hogy a főrozásokról elmaradt állitásköteleseket a legszigorubban vonják kérdőre, mi volt az oka elmaradásának és ha okmányokkal mulasztásukat igazolni nem tudják, véduró ellen vétség vagy kihágás miatt ellenük nyomban eljárás indítandó.

— **Halál.** Szulet Antal 26 éves pórsegéd e hó 2-án átvágta az ütőerét csuklójan. A fájdalmas baleset véletlenül történt. Sebét a celldömölki kórházban latták el orvosi segélyjyel.

— **Uj reformok a vasutaknál.** A vasutasok egyenuruházatának regita vajudó kérdése egy lépéssel előrehaladt, de nem rendeződött véglegesen. Ugyanis az uj egyenruhaszabály rendeletből a főfelügyelőségnél történt előzetes megbeszélések alapján egyelőre csak az alábbi intézkedések fognak megvalósulni:

1. A zubbonyokról lekerül a szinér és minden alkalmazott zubbonyán vörös hajtókát fog viselni. E hajtókán a rangjelző részükön kivül egy-egy fél asernyasketék lesz.

2 Rendeset nyer a rangjelzés. A tisztviselői rangjelzés marad a regi, mig a többiek a következő lesz: az 1—11 fiz. csoportokban ezüstbimssel rozetta; a 17—35 fiz. csoportokban fehérfém rozetta szolgal majd rangjelzésül.

Nagy ujitás, hogy szolgalati jelvényul a külszolgalatnal a karkötő helyett a vörös szalagot fogják használtani. A napka formaja egyébként marad a régi. Karkötőt csak központi tisztviselők fognak esetnél viselni. Meg fog engedtetni, hogy a tisztviselők tetszésük szerint téréig áró hosszuságban is viselhessenek köpenyt.

A főiskolai képesitésü tisztviselők zubbony hajtókája — hasonlóan a vezérkari — fekete bársony lesz.

A fenti reformokat a Máv. javaslatára a legutóbbi magyar vasuti igazgatói értekezlet elfogadta.

— **Az utca.** Tuli György farkasfai gazda vasarnap elindult Szentgotthárd felé és nyoma veszett. Keddenmegtalálták egy bokorban. A csendőrség megindította nyomozást.

— **Állategészségügy.** Vasvármegye területén következő ragadós állati betegségek uralkodnak Vesszerség:

Kormendi járas: Katafa községben.

Ragadós száj- és koromfájás:

Celldomolki járas: Alsóság, Felsőmesteri Asszonyfa, Kemenesmagasi, Kemenesmihályfa, Kemenesszentpéter, Mersevat, Nemeskeresztur, Alsómesteri, Vönöck, és Duka községekben.

Felsőőri járás: Felsőőr, Felsőlövő, Hamvasd Tarcsa, Ujrétfalu, Vaskomját községekben.

Köszegi járas: Velem községben.

Sárvári járás: Alsópaty, Csenye, Felsőpaty Füstü, Nick, Rábabogyoszló, Rábasömjen, Pósfa Olbó, Rápcelak, Szentivanfa, Uraiujfalu és Zsédeny községekben.

Németujvári járás: Németujvár községben. Sárvári járás: Keléd, Nag[illegible] égési

Szentgotthárdi járás: Gyanafalva és Kisdolány községekben.

Vasvári [illegible] fesztuperecstég majorban.

Hasitott körmü állatoknak Ausztriába való bevitelére névre érvényesitett forgalmi [illegible]

Sertésvésznek, valamint sertésorbánc, ragadós betegségnek uralkodása miatt sertéseknek Ausztriába való bevitele a németujvári és szentgotthárdi járásokból tiltva.

Tiltva szemben a ragadós száj- és körömfájás fennállása miatt a községi járásból és Kőszeg r. t. városából, ugyanazon betegségnek Ausztriába való behurcolása miatt a celldömölki járásból a hasitott körmü állatoknak Ausztriába való bevitele.

— **Halál.** Kiss József, [illegible] pékmester felfagadta Polgár József pápai lakost sütőmunkáért kihordónak. Kiss hétfőn vidékre küldte a kihordót 26 K. árú sütéménnyel, ez [illegible] vissza a bekassirolt pénzzel. A [illegible] az eltünt kihordót.

— **Erős, egészséges gyermeket nevelni** [illegible] den anya egyedüli vágya s ezt eléri, ha [illegible] meket a mindig szürke csutkamorzsával [illegible] E célra legjobb a Zoltán-féle csutkamorzsa, [illegible] nek tápereje igen nagy s mivel mi sem emészthető olyan könnyen, mint ez s kellemetlen [illegible] ize nincsen, ezért ez főlébe helyezendő minden [illegible] mának. Üvegje 2 K. Zoltán Béla gyógyszerésznél, Budapesten.

— **Amerikai kivándorlók.** A newyorki [illegible] multévi [illegible] lamok területére bevándorolt idegenek számbevételéről [illegible] datait. E szerint 1913 [illegible] bevándorolt idegenek száma volt: 1. 187, 893, az 1912 iki év [illegible] nuló adatával szemben tehat 259,720 [illegible] mutatkunk. A vizsgálóbizottság kivándorlási [illegible] 2461. Érdekes, hogy az összes bevándorlóknak csak tiz százalékat teszi ki az Észak Európa országaiból jövők és pedig: 36.839 német, 43.262 angol, 27. 876 irországi, 14 339 skandináviai, 6000 francia, 6000 belga és 7500 hollandi, mintegy 75 százalék a déli és a keleti orszagokból kerül ki és pedig: 265.542 olasz, 291,040 orosz, 137,965 osztrák és 117,580 magyar. Feltünő jelenség, hogy a német bevándorlók száma a multévihez képest [illegible] lyaman erősen csökkent. Ujabb időben az a kérdés ejti gondolkodóba a washingtoni kormányt, vajjon a közel száz millió lakossal biró Egyesült Államok meddig győznek meg foglalkoztatni a bevándorló idegeneket, hogyha a bevándorlás továbbra is ilyen arányu lesz. William [illegible] kereskedelemügyi minister, aki évben [illegible] ezelőtt Skóciából vándorolt be, elérkezettnek látja az időt, hogy ennek a szakadatlan emberáradatnak egyszer már gátat vessenek; a minap Newyorkban tartott nyilvános gyülésen ki is jelentette, hogy erre vonatkozóan nem-sokára konkrét [illegible] latot terjeszt a kormánytanács elé.

— **Egy angol csillagász:** Turner János kiszámította, hogy a nap a földtől olyan messze van, hogy a napba való utazás, ha lehetséges volna, [illegible] millió koronába kerülne a mostani tarifa [illegible] összeg dacára valami olyan, miniszterek [illegible] uralkodók számára fenntartott szalonkocsiban [illegible] hetné meg bárki az utat. Nem. A 90 kilométer sebességgel haladó gyorsvonat harmadik [illegible] lyának egyetlen üléshelye igénybevételére sincs. A napba való utazásra azonban csak [illegible] vállalkozhatnak. Kik tudjuk, hogy [illegible] mert a gyorsvonat csak százhetvenöt év alatt [illegible] érne a napba.

Sirolin "Roche" biztos gyógyhatást nyujt **katarrhusoknál** hörghurutnál, **asthmánál, influenza után.** **Sirolin "Roche"** kezdődő tüdőbetegséget [illegible] ja ban elfo[illegible] gyra [illegible]

A légzési szervek meghüléseit legbiztosabban a **Sirolin "Roche"** al kezelik. *Ezért nélkülözhetetlen ezen elismert és bevált szer minden háztartásban* Sziveskedjék a gyógytárakban **Sirolin "Roche"**-t kérni.